

Utkast til forskrift om produksjon, omsetning og import av gjødselvarer av organisk opphav og visse uorganiske gjødselvarer (gjødselvareforskriften).

Fastsatt dd.mm.åååå av Landbruks- og matdepartementet og Fiskeri- og kystdepartementet med hjemmel i lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven) § 5, § 7, § 9, § 10, § 11, § 12, § 14, § 15, § 17, § 18 og § 19 jf. delegeringsvedtak 19. desember 2003 nr. 1790.

EØS-henvisninger: EØS-avtalen vedlegg II kap. XIX nr. 1 (direktiv 2015/1535/EU) og vedlegg XX kap. V nr. 32 (direktiv 86/278/EØF)

Kapittel I. Formål, virkeområde og definisjoner

§ 1 Formål

Formålet med forskriften er å fremme planters, dyrs og menneskers helse, fremme kvalitet og ivareta miljøhensyn ved produksjon, omsetning og import av produkter omfattet av forskriften.

§ 2 Virkeområde

Forskriften gjelder virksomheter som produserer, omsetter eller importerer organiske gjødselvarer, visse uorganiske gjødselvarer og råvarer til disse. Forskriften gjelder også virksomheter som, til bruk i egen virksomhet, produserer eller importerer slike gjødselvarer eller importerer råvarer.

Med gjødselvarer menes produkter som brukes til å tilføre planter næring, som dyrkingsmedier eller for å påvirke planters vekstvilkår på andre måter. Organiske gjødselvarer er produkter som helt eller delvis har organisk opphav og omfatter organisk gjødsel, organiske jordforbedringsmidler, organiske dyrkingsmedier, organiske jorddekkingsmidler og organisk-mineralske gjødselvarer. Forskriften gjelder også uorganiske dyrkingsmedier, uorganiske jordforbedringsmidler, biostimulanter og tilsetninger.

Forskriften gjelder omsetning av bare følgende typer husdyrgjødsel:

- a) husdyrgjødsel og innhold fra fordøyelseskanalen fra slakterier
- b) husdyrgjødsel fra insektsproduksjon
- c) husdyrgjødsel fra annet enn slakterier og insektsproduksjon som er bearbeidet i biogass-, komposteringsprosess eller lignende og som omsettes til bruk utenfor leid spredeareal.

Forskriften gjelder ikke bearbeiding av husdyrgjødsel til bruk på egne eller leide arealer. Forskriften gjelder heller ikke bearbeiding av følgende materiale med opprinnelse i egen virksomhet til bruk på egne eller leide arealer:

- a) annet plantemateriale enn forbrenningsmateriale
- b) landbruksavfall
- c) kjøkken og matavfall.

Forskriften gjelder ikke plantevernmidler eller folier og matter, som for eksempel biofolier, fibermatter og erosjonsmatter. Forskriften gjelder videre ikke forsøk som skjer ved forskningsinstitusjoner, som ledd i forskning eller produktutvikling.

§ 3 Definisjoner

I denne forskriften menes med:

- a) *animalsk biprodukt*: animalske biprodukt slik dette er definert i forskrift 14. september 2016 nr. 1064 om animalske biprodukter som ikke er beregnet på konsum § 2 jf. forordning forordning (EF) nr. 1069/2009 artikkel 3.
- b) *anleggsgjord*: dyrkingsmedium som brukes ved anlegging av parker, grøntarealer og lignende arealer.
- c) *avløpsslam*: slam, filtermedium og lignende materialer fra rensing av sanitært og kommunalt avløpsvann, unntatt ristgods.
- d) *biorest*: restprodukt fra anaerob nedbryting av organisk materiale. Biorest blir også kalt råtenest.
- e) *biostimulant*: produkt som har som funksjon å stimulere naturlige prosesser slik at planters næringsopptak, næringseffektivitet, toleranse for abiotiske faktorer eller kvaliteten av avlingen blir bedret uavhengig av et eventuelt næringsinnhold i materialet. Materialet kan tilføres planten eller rhizosfæren.
- f) *dyrkingsmedium*: grunnsubstanser av naturlige eller kunstige råvarer som enkeltvis eller i blanding, uten eller med tilsatte næringsstoffer eller annen tilsetning, brukes som et produkt til dyrking av planter. Et eksempel på dyrkingsmedier er anleggsgjord.
- g) *fiskeslam*: slam fra akvakulturanlegg som består av fôrrester og tarminnhold uten innhold av dødfisk.
- h) *forbrenningsprodukt av plantemateriale*: aske eller bio- og trekull som utelukkende er av rent plantemateriale.
- i) *gjødse*: produkt som har som hovedoppgave å tilføre næringsstoffer til planter og som i bruksmengde og mengde næringsstoff egner seg for årlig tilførsel.
- j) *hygienisering*: behandling som har som hovedmål å redusere faren for overføring av smittestoffer til mennesker, dyr eller planter ved bruk eller annen håndtering av det organiske materialet.
- k) *husdyrgjødsel*: husdyrgjødsel som definert i animaliebiproduktforskriften § 2 jf. forordning (EF) nr. 1069/2009 artikkel 3 nr. 20 og artikkel 3 nr. 6.
- l) *jorddekkingsmiddel*: næringsfattig produkt som legges i et lag oppå jord eller dyrkingsmedium i den hensikt å beskytte dens kjemiske, fysiske eller biologiske tilstand, hindre vekst av ugras eller gi prydderdi.
- m) *import*: innførsel av produkter både fra land i EØS-området og fra land utenfor EØS-området.
- n) *jordforbedringsmiddel*: produkt som har som hovedoppgave å innvirke på jordas eller dyrkingsmediets kjemiske, fysiske og biologiske tilstand og som dermed også virker indirekte på planteveksten.

- o) *landbruksavfall*: fôr- og planterester, rester av dyrkingsmedier og avfall fra matsopp-produksjon som oppstår i forbindelse med landbruksvirksomhet. Gjelder ikke forbrenningsprodukter.
- p) *leid areal*: areal som definert i forskrift dd.mm.åååå nr. ? om lagring og bruk av gjødsel og plantenæring § 3 bokstav t.
- q) *leid spredeareal*: areal som definert i forskrift dd.mm.åååå nr. ? om lagring og bruk av gjødsel og plantenæring § 3 bokstav u.
- r) *organisk gjødsel*: gjødsel som utelukkende er av animalsk eller vegetabilsk opprinnelse eller en blanding av disse.
- s) *organisk-mineralsk gjødsel*: gjødsel som *består* av produkter av animalsk *eller* vegetabilsk opprinnelse, *eller en blanding av disse*, og mineralgjødsel.
- t) *produkt*: det ferdige materialet som, uten å bearbeides eller blandes videre, kan brukes til å tilføre planter næring, til dyrking av planter, som dekkingsmateriale eller på annen måte for å påvirke planters vekstvilkår og tilsetninger.
- u) *produktkategori*: en av følgende kategorier: Organisk gjødsel, organiske jordforbedringsmidler, organiske dyrkingsmedier, organiske jorddekkingsmidler, organisk-mineralske gjødselvarer, uorganiske dyrkingsmedier, uorganiske jordforbedringsmidler, biostimulanter og tilsetninger.
- v) *produsere*: å bearbeide eller foredle gjennom kompostering, utråtning, maling, fresing, oppvarming, tørking, granulering, blanding med andre materialer, pakking og annen lignende bearbeiding eller foredling.
- w) *tilsetninger*: stoffer og organismer som brukes for å forbedre produktegenskaper og produksjonsprosesser. Dette omfatter stoffer og organismer som brukes i mindre mengder for eksempel for å endre frigivelsesmønstre av næringsstoffer, som overflatebehandlingsmidler, for å regulere vannhusholdningen, for å redusere lukt eller for å forbedre prosessen i komposterings- og biogassprosesser.
- x) *uorganisk dyrkingsmedium*: dyrkingsmedium fremstilt av uorganiske materialer som for eksempel sand, steinull og ekspanderte bergartsmineraler.

Kapittel II. Generelle krav til virksomhetene

§ 4 Registrering av virksomheter

Virksomheter som produserer, omsetter eller importerer gjødselvarer skal registreres før oppstart. Også virksomheter som produserer eller importerer gjødselvarer til bruk i egen virksomhet skal registreres. Registreringsplikten gjelder videre virksomheter som produserer eller importerer råvarer eller tilsetninger.

Dersom en virksomhet har flere underenheter med eget organisasjonsnummer i Enhetsregisteret, skal hver underenhet registreres.

Virksomheter som bare driver følgende aktiviteter er unntatt fra registreringsplikten:

- a) omsetning i forhandlerledd av ferdig emballerte og merkede produkter
- b) produksjon, omsetning eller import av produkter som bare inneholder halm, bark, kokosfiber, treflis og torv.

§ 5 Innholdet i registreringen

Registreringen skal gjøres på den måten Mattilsynet bestemmer og skal inneholde minst følgende opplysninger:

- a) virksomhetens navn og adresse
- b) kontaktperson i virksomheten
- c) virksomhetens aktiviteter og omfang
- d) produktkategoriene eller råvarene virksomheten produserer, omsetter eller importerer
- e) råvarene som inngår i produktene
- f) hygieniseringsmetodene som benyttes
- g) datoen for oppstart, endring og opphør av virksomheten

Mattilsynet kan kreve at registrerte opplysninger dokumenteres. Vesentlige endringer i virksomheten, herunder opphør av virksomheten, eller i registrerte opplysninger skal registreres senest en måned etter at endringer har funnet sted.

§ 6 Internkontroll

Registreringspliktige virksomheter skal innføre og utøve internkontroll.

Internkontrollplikten innebærer at virksomhetene skal:

- a) ha oversikt over krav i matloven og forskriften som gjelder for virksomheten.
- b) ha oversikt over organisering og ansvarsforhold.
- c) kartlegge risiko for overtredelse av regelverket ut fra virksomhetens aktiviteter og iverksette tiltak for å redusere risikoen.
- d) ha rutiner for å avdekke, rette opp og hindre gjentakelser av overtredelser.
- e) regelmessig foreta systematisk gjennomgang av internkontrollen for å sikre at den fungerer som forutsatt.

Tiltakene etter andre ledd bokstavene a) til e) skal dokumenteres skriftlig i den form og det omfang som er nødvendig på bakgrunn av virksomhetens art, omfang, aktiviteter, risikoforhold og størrelse. Dokumentasjonen skal være tilgjengelig for Mattilsynet.

§ 7 Prøvetaking

Det gjelder følgende krav til prøvetaking:

- a) det skal tas ut representative prøver av produkter og råvarer.
- b) prøvene skal tas av enheter som vurderes å være ensartede.
- c) prøvetakingshyppigheten skal gjenspeile risikoen for overtredelser av grenseverdier og risikoen for avvik fra deklarererte verdier.
- d) virksomheter som hygieniserer avløpsslam skal ta ut prøver minst hver sjettemåned.

§ 8 Analysemetoder

Analyser skal utføres av laboratorier som har fått sertifisert eller akkreditert sine kvalitetssystemer.

Der det ikke er angitt særskilte analysemetoder i kravene til merking i § 26 til § 38, skal analyser utføres etter anerkjente metoder som er relevante for det aktuelle produktet. Analyser av plantetilgjengelig næringsstoff skal utføres etter analysemetoder som er relevante for norske dyrkingsforhold.

§ 9 Lagring

Virksomheter som produserer, omsetter eller importerer gjødselvarer skal lagre produktene på en slik måte at

- a) det ikke skjer en kontaminering eller oppblomstring av sykdomsframkallende organismer som kan gi en risiko for dyre- eller folkehelsen
- b) det ikke skjer en kontaminering av produktene med tungmetaller, organiske miljøgifter eller planteskadegjørere
- c) kvaliteten ikke reduseres på grunn av fukt eller mikrobiologisk påvirkning
- d) sammensetningen ikke forandres slik at produktene ikke lenger er i samsvar med opplysninger gitt i varedeklarasjonen.

§ 10 Sporbarhet

Virksomheter som produserer, omsetter eller importerer gjødselvarer skal føre journal over hvilke virksomheter produktene og råvarene er mottatt fra og hvilke virksomheter de er omsatt videre til. Også virksomheter som produserer, omsetter eller importerer råvarer eller tilsetninger skal føre slik journal.

Journalen skal inneholde følgende opplysninger:

- a) navn og adresse til leverandøren, dato for leveransen og mottatt mengde angitt i tørrstoff
- b) navn og adresse til mottakeren, dato for leveransen og *omsatt* mengde angitt i tørrstoff

Plikten til å journalføre opplysninger gjelder ikke opplysninger om omsetning av gjødselvarer eller tilsetninger til brukere. Opplysninger om omsetning av avløpsslambasert gjødsel med særskilte bruksvilkår til jordbruksvirksomheter skal likevel journalføres.

Opplysningene i journalen skal oppbevares i minst 10 år.

§ 11 *Bruk av varebetegnelsene sterilisert avløpsslam og avløpsslambasert gjødsel med særskilte bruksvilkår.*

Varebetegnelsen sterilisert avløpsslam kan bare brukes på avløpsslamprodukter som er behandlet med termisk hydrolyse eller andre hygieniseringsmetoder som innebærer at materialet blir sterilisert.

Varebetegnelsen avløpsslambasert gjødsel med særskilte bruksvilkår kan bare brukes etter godkjenning fra Mattilsynet. Mattilsynet skal etter søknad gi virksomheter godkjenning til å bruke betegnelsen på avløpsslamprodukter som oppfyller følgende vilkår:

- a) De er egnet for årlig gjødsling der årlig bruksmengde av avløpsslamkomponenten er mindre enn 100 kg tørrstoff per dekar.
- b) De har et innhold av tilgjengelig nitrogen, fosfor og kalium som er balansert og tilpasset vekstenes årlige agronomiske behov.
- c) De er i fast form og er egnet for jevn spredning på arealet som skal gjødsles.
- d) De er behandlet med metoder der temperaturen er minst 55 grader celsius i hygieniseringsperioden.

§ 11a¹ *Søknader om godkjenning for bruk av varebetegnelsen avløpsslambasert gjødsel med særskilte bruksvilkår*

Søknader om godkjenning for bruk av varebetegnelsen avløpsslambasert gjødsel med særskilte bruksvilkår skal leveres på den måten Mattilsynet bestemmer og skal minst inneholde følgende opplysninger:

- a) virksomhetens navn og adresse
- b) kontaktperson i virksomheten
- c) opplysninger som er nødvendige for å dokumentere at avløpsslamproduktet oppfyller vilkårene i § 11 annet ledd bokstav a til d.

Kapittel III. Produktkrav

§ 12 *Generelt produktkrav*

Det er forbudt å produsere, omsette eller importere produkter som ikke er i samsvar med kravene i dette kapitlet.

Mattilsynet kan begrense eller forby produksjon, omsetning eller import av produkter som ikke er i samsvar med kravene i dette kapitlet eller som av andre grunner medføre skade på menneskers, dyrs eller planters helse eller på miljøet.

§ 13 *Innhold av råvarer*

Bare de råvarene som er angitt i vedlegg 1 kan brukes ved produksjon av gjødselvarer med mindre Mattilsynet gir tillatelse til bruk av andre råvarer.

¹ Endringsforslaget er tatt inn i forbindelse med oversendelse av forslag til endringer i bruksforskriften i september 2018 (bestemmelser om bruk av gjødselvarer på grøntarealer og forslaget til ny bestemmelse om aktsomhetsplikt i § 21). Vi har foreslått å foreløpig kalle bestemmelsen paragraf 11a for å ikke vanskeliggjøre lesingen av den tidligere oversendte rapporten om revisjonen av gjødselvareforskriften. Paragrafnummereringen må da endres før høring.

Mattilsynet skal etter søknad gi tillatelse til bruk av råvarer som har en dokumenterbar nyttevirkning for produktet eller produksjonsprosessen de skal brukes i og som ikke medfører fare for helse og miljø. Det kan stilles vilkår for tillatelsen. Tillatelsen kan trekkes tilbake dersom det foreligger nye opplysninger, endringer i kunnskapsgrunnlaget eller andre forhold som tilsier at vilkårene for tillatelsen ikke lenger er oppfylt.

En råvare skal anses å utgjøre en fare for helse og miljø blant annet dersom

- a) bruken ikke vil være forsvarlig med mindre det stilles krav til mengdebegrensninger for andelen råvaren kan utgjøre av det ferdige produktet
- b) bruken ikke vil være forsvarlig med mindre det stilles krav slik at bruksområdet for produktet råvaren inngår i begrenses til arealer der det ikke dyrkes mat- eller fôrproduserende vekster.

Mattilsynet kan også tillatte bruk av nye råvarer ved endringer i forskriften vedlegg 1.

§ 14 Søknader om tillatelse til bruk av råvarer

Søknader om tillatelse om bruk av råvarer skal leveres på den måten Mattilsynet bestemmer og skal minst inneholde følgende opplysninger:

- a) opplysninger om søkeren med kontaktinformasjon
- b) navn på produsenten av råvaren
- c) dokumentasjon av råvarens nytteverdi og en risikovurdering av råvaren
- d) relevante analyseresultater.

§ 15 Tilsetninger

Tilsetninger kan bare markedsføres til bruk i gjødselvarer eller brukes ved produksjon av gjødselvarer dersom det er gjort en risikovurdering som viser at bruken av tilsetningen ikke vil medføre en økning av betydning for den risikoen gjødselvaren utgjør for skade på helse- og miljø.

Oljer, alkoholer eller lignende som brukes for å øke gassutbyttet ved biogassproduksjon regnes som råvarer og ikke tilsetninger.

§ 16 Hygiene

Produktene skal ikke medføre risiko for overføring av sykdommer til dyr eller mennesker eller for spredning av planteskadegjørere ved normal bruk eller mulig misbruk. Råvarer som kan medføre slik risiko skal hygieniseres etter anerkjente eller validerte metoder.

Produktene skal oppfylle følgende krav:

- a) det skal ikke være funn av *Salmonella* i prøve av 25 gram
- b) det skal være et lavere innhold av *E.coli* enn 1000 koloniformende enheter per gram våt vekt

- c) det skal være mindre enn to spiredyktige frø eller andre plantedeler som kan gi opphav til nye planter per liter ferdig vare.

Denne paragrafen gjelder ikke for animalske biprodukter som er omfattet av *animaliebiproduktforskriften*, med mindre disse utgjør en plantehelserisiko som behandlingskravene i *animalbiproduktforskriften* ikke gir en tilstrekkelig beskyttelse mot. For slike animalske biprodukter som utgjør en plantehelserisiko gjelder bestemmelsene i første ledd andre punktum og andre ledd bokstav c.

Husdyrgjødsel behandlet i et biogassanlegg, som er unntatt fra kravene til hygieniseringsenhet etter *animaliebiproduktforskriften*, er omfattet av denne paragrafen bare dersom husdyrgjødslen har opphav fra slakterier eller insektsproduksjon.

§ 17 Validering av nye hygieniseringsmetoder

Valideringen av nye hygieniseringsmetoder skal

- vise gjennom vitenskapelig dokumentasjon under relevante forsøksbetingelser, at risikoen er redusert til et akseptabelt nivå
- vise ved poding at innholdet av infektive egg av indikatororganisme *Ascaris suum* er redusert til null
- vise at metoden gir en minimum 5 log₁₀ inaktivering av *Salmonella Senftenberg* (775W, H₂S-negative)
- vise at innholdet av *E. coli* er redusert til 1000 CFU per gram våtvekt for produkter med fekalt innhold
- vise ved poding at antallet infektive cyster av potetcystenematode er redusert til null for produkter som inneholder avfall fra potet eller uvasket grønnsaker med rot.
- identifisere hvor i behandlingsprosessen hygieniseringen skjer
- identifisere hvilke prosessparametere som er kritiske for hygieniseringen
- bestemme kritiske grenser for aktuelle prosessparametere i hygieniserende behandlingstrinn.

§ 18 Tungmetallinnhold

Produkter skal klassifiseres i tungmetallklasser. Følgende grenseverdier gjelder for maksimalt tungmetallinnhold i produkter i de ulike klassene

Tungmetall	Tungmetallklasser i milligram per kilogram tørrstoff			
	0	I	II	III
Kadmium	0,4	0,8	2	5
Bly	40	60	80	200
Kvikksølv	0,2	0,6	3	5
Nikkel	20	30	50	80
Sink	150	400	800	1500

Kobber	50	150	650	1000
Krom	50	70	100	150
Arsen	5	8	16	32

Første ledd gjelder tilsvarende for klassifisering av råvarene som inngår i produktene. Følgende krav gjelder for tungmetallinnholdet i råvarene:

- Råvarer som inngår i produkter i tungmetallklasse 0 kan ikke ha et tungmetallinnhold som overskrider grenseverdiene for klasse I.
- Råvarer som inngår i produkter i tungmetallklasse I og II kan ikke ha et tungmetallinnhold som overskrider grenseverdien for klasse II.
- Råvarer som inngår i produkter i tungmetallklasse III kan ikke ha et tungmetallinnhold som overskrider grenseverdien for klasse III.

Husdyrgjødsel og forbrenningsprodukter av plantemateriale i tungmetallklasse III kan likevel inngå i produkter i klasse I eller II.

§ 19 Særlige fosforbaserte grenseverdier for tungmetallinnhold

Kravene i § 18 gjelder ikke for produkter som har et fosforinnhold på over 3,5 prosent av tørrstoffet. Forholdstallet mellom innhold av fosfor og tungmetall i slike produkter skal ikke være lavere enn: (Merknad: Disse grenseverdiene må stå i forhold til de fosforbegrensninger Miljødirektoratet og Landbruksdirektoratet foreslår i bruksforskriften, og det kan derfor bli behov for justeringer i denne bestemmelsen)

Tungmetall	Forholdstall milligram fosfor og milligram tungmetall
Kadmium	11000
Bly	175
Kvikksølv	17500
Nikkel	300
Sink	22
Kobber	35
Krom	150
Arsen	1100

Tungmetallinnholdet i råvarene skal likevel ikke overskride grenseverdiene for tungmetallklasse III angitt i § 18 første ledd.

Denne paragrafen gjelder likevel ikke for produkter som inneholder avløps slam eller mineralgjødsel. For slike produkter gjelder § 18.

§ 20 Særlige grenseverdier for tungmetallinnholdet i anleggsjord og jord som råvare

Kravene i § 18 gjelder ikke for anleggsjord. Følgende grenseverdier gjelder for slike produkter:

Tungmetall	Maksimalt tungmetallinnhold i anleggsjord i milligram per kilogram tørrstoff
Kadmium	1
Bly	60
Kvikksølv	1
Nikkel	50
Sink	150
Kobber	100
Krom	100
Arsen	8

Der jord inngår som en av flere råvarer i anleggsjord eller i andre produkter, gjelder grenseverdiene i første ledd også for jordkomponenten. Tungmetallinnholdet i andre råvarer i anleggsjord skal ikke overskride grenseverdiene for tungmetallklasse III angitt i § 18 første ledd.

§ 21 Innhold av uønskede stoffer

Virksomhetene skal vise aktsomhet og treffe rimelige tiltak for å

- a) sikre at de har tilstrekkelig kunnskap om innholdet av organiske miljøgifter, plantevernmidlerrester, legemiddelrester og andre helse- eller miljøskadelige stoffer i råvarer og produkter og
- b) forebygge, begrense eller forhindre at råvarer og produkter har et slikt innhold av stoffer som er nevnt i bokstav a at dette kan medføre skade på helse eller miljø ved bruk.

§ 22 Næringsinnhold

Næringsinnholdet i produktene skal være tilpasset anbefalt bruksområde og bruksmengde.

I anleggsjord produsert før 1. januar 2023 skal Innholdet av lettløselig fosfor målt med AL-metoden være lavere enn 40 milligram per 100 gram tørrstoff. I anleggsjord produsert etter dette tidspunktet skal innholdet av lettløselig fosfor være lavere enn 30 milligram per 100 gram tørrstoff

I anleggsjord som inneholder avløps slam skal innholdet av mineralsk nitrogen være lavere enn 20 milligram per 100 gram tørrstoff.

§ 23 Urenheter

Den samlede mengden urenheter i produktene i form av glass, metall og plast over to millimeter skal være lavere enn fem gram per kilogram tørrstoff. I produkter produsert etter 1. januar 2023 skal likevel mengden urenheter i form av plast være lavere enn 2,5 gram per kilogram tørrstoff.

Virksomheter skal gjennomføre tiltak for å fjerne disse urenheterne før behandling eller lagring.

§ 24 Stabilitet

Produktene skal være stabilisert slik at de ikke forårsaker miljølemper eller luktulempet utover det som er allmenn forventning innenfor bruksområdet. Kompost og biorest skal være tilstrekkelig nedbrutt, slik at det ikke oppstår veksthemmende effekt ved bruk.

§ 25 Kvalitet

Produktene skal ha lagring-, spredning- og bruksegenskaper som gjør dem egnet til formålet og skal ha dokumenterbar virkning.

Andre produkter enn jorddekkingsmidler skal ikke ha spirehemmende eller annen veksthemmende effekt ved anbefalt bruk.

Kapittel IV. Krav til merking og markedsføring

§ 26 Generelle merkekrav

Produkter skal før de omsettes til brukere være merket med en varedeklarasjon som skal inneholde opplysninger om

- a) produsentens eller importørens navn og adresse
- b) produktkategori
- c) eventuell varebetegnelse som angitt i § 11
- d) produktets form for produkter som ikke har fast form
- e) innhold i vekt eller volum
- f) tørrstoff
- g) organisk karbon eller organisk innhold i masseprosent for produkter med organisk innhold
- h) angivelse av alle råvarer, som utgjør minst fem prosent av produktvekten i fallende rekkefølge etter tørrvekten
- i) angivelse av behandlingsprosessen for organiske råvarer
- j) næringsinnhold angitt på elementform og andre egenskaper der dette er angitt for ulike produktkategorier i § 28 til § 33
- k) egenskaper og andre forhold som angitt for produkter som inneholder visse råvarer i § 35 til 37
- l) anbefalte forhåndsregler for å sikre at bruken ikke medfører sikkerhetsrisiko, miljørisiko eller risiko for menneskers, dyrs eller plantes helse.
- m) anbefalt bruksområde, herunder anbefalt mengde og anbefalte målvekster.
- n) produktets tungmetallklasse for produkter omfattet av § 18
- o) produktets tungmetallinnhold i milligram per kilogram tørrstoff og følgende angivelse «fosforbaserte grenseverdier for tungmetallinnhold» for produkter omfattet av § 19
- p) produktets tungmetallinnhold i milligram per kilogram tørrstoff for produkter omfattet av § 20
- q) produktets produksjonsnummer eller batchnummer.

Merkingen kan også inneholde andre opplysninger enn dem som skal angis i varedeklarasjonen. Varedeklarasjonen skal være adskilt fra andre opplysninger i merkingen og skal ikke inneholde andre opplysninger enn dem som følger av første ledd. Opplysninger i form av en nærmere beskrivelse av varetype og analyser av andre kjemiske og fysiske parametere enn dem som er angitt i første ledd kan likevel inngå som del av varedeklarasjonen.

Ved deklarerer av jordforbedringsmidler, jorddekkingsmidler og anleggsjord kan andre deklarererte verdier enn tungmetallinnhold angis i form av intervaller. Kravet om opplysninger om tungmetallinnhold etter første ledd bokstav m gjelder likevel ikke ved deklarerer av tilsetninger eller av biostimulanter i tungmetallklasse 0. Mattilsynet kan pålegge virksomheter som får tillatelse etter § 13 å deklarerer med ytterligere opplysninger i tillegg til det som følger av denne paragrafen.

Merkingen skal påføres produktets emballasje eller etikett eller fremgå av følgedokumenter. Merking av emballasje eller etikett skal være påført på en lett synlig og tydelig måte og skal ikke kunne slettes. Merkingen skal være på norsk eller på et språk som i stavemåten ligner på norsk.

§ 27 Tillatte avvik for deklarererte verdier

Det kan ikke deklarereres pH-verdier som avviker med mer enn $\pm 0,5$ pH-enheter fra de målte verdiene. For andre stoffer og verdier kan det ikke deklarereres verdier som avviker med mer enn ± 20 prosent fra de målte verdiene. Et produkt kan likevel ikke deklarereres i en tungmetallklasse dersom de målte verdiene overskrider grenseverdiene for tungmetallklassen.

Dersom innholdet oppgis i et intervall skal analyseverdien være innenfor intervallet.

§ 28 Deklarering av organisk gjødsel og organisk-mineralsk gjødsel

Varedeklarasjonen skal, ved deklarerer av organisk gjødsel og organisk-mineralsk gjødsel, inneholde følgende opplysninger oppgitt i masseprosent:

- a) totalt nitrogeninnhold
- b) nitrogen i form av nitrat
- c) nitrogen i form av ammonium
- d) nitrogen i form av urea for organisk-mineralsk gjødsel
- e) totalt fosforinnhold
- f) plantetilgjengelig fosfor
- g) plantetilgjengelig kaliuminnhold

Opplysninger om plantetilgjengelig fosfor i varedeklarasjonen etter første ledd bokstav f skal være basert på analyser etter Olsen P-metoden.

Plantetilgjengelig innhold av kalsium, magnesium og natrium og totalt innhold av svovel, bor, kobolt, kobber, jern, mangan, molybden og sink skal og kan bare deklarereres dersom innholdet av det enkelte næringsstoff utgjør en tilsvarende eller større mengde i masseprosent av produktet enn følgende:

Næringsstoff	Gjødsel til bruk på åker og eng	Gjødsel til hagebruk
Kalsium	0,6	0,6
Magnesium	0,8	0,8
Natrium	2,2	2,2
Svovel	0,8	0,8
Bor	0,01	0,01
Kobolt	0,002	<i>Ikke relevant</i>
Kobber	0,01	0,002
Jern	0,5	0,02
Mangan	0,1	0,01
Molybden	0,001	0,001
Sink	0,01	0,002

Innholdet av makronæringsstoffer skal angis på elementbasis og i denne rekkefølgen på varedeklarasjonen: Nitrogen, fosfor og kalium.

Innholdet av sekundær- og mikronæringsstoffer skal deklarerer etter deklarasjonen av makrosstoff og i denne rekkefølgen: Kalsium, magnesium, natrium, svovel, bor, kobolt, kobber, jern, mangan, molybden og sink.

§ 29 Deklarering av jordforbedringsmidler

Varedeklarasjonen for jordforbedringsmidler skal inneholde følgende opplysninger:

- a) totalt nitrogeninnhold
- b) nitratinnhold
- c) ammoniuminnhold
- d) totalt fosforinnhold
- e) plantetilgjengelig fosfor
- f) totalt kaliuminnhold
- g) plantetilgjengelig innhold av andre næringsstoffer
- h) pH.

I tillegg skal følgende opplysninger deklarerer:

- a) beskrivelse av forventet kalkingseffekt skal deklarerer for produkter som inneholder aske, benmel, betongsslam eller som er tilsatt kalk.
- b) innholdet av vannløselig klor i produktet skal deklarerer dersom det overskrider 50 milligram per liter
- c) totalinnholdet av natrium i produktet skal deklarerer dersom det overskrider 25 milligram per liter.

Opplysningene om næringsinnhold angitt i første ledd bokstav a til g skal oppgis i masseprosent. Opplysninger om plantetilgjengelig fosfor i varedeklarasjonen angitt i første

ledd bokstav e skal være basert på analyser etter Olsen P-metoden. Ved varedeklarerer av uorganiske jordforbedringsmidler gjelder kravene i første ledd om opplysninger om innholdet av hovednæringsstoffer bare dersom dette er av betydning for planteveksten.

§ 30 *Deklarering av andre dyrkingsmedier enn anleggsjord*

Varedeklarasjonen for andre dyrkingsmedier enn anleggsjord skal inneholde følgende opplysninger:

- a) totalt nitrogeninnhold
- b) totalt fosforinnhold
- c) plantetilgjengelig fosfor
- d) plantetilgjengelig kaliuminnhold
- e) andre næringsstoffer av betydning for planteveksten
- f) pH
- g) elektrisk konduktivitet
- h) angivelse av kornfordeling eller teksturklasse

I tillegg skal følgende opplysninger deklarerer:

- a) innholdet av vannløselig klor i produktet skal deklarerer dersom det overskrider 50 milligram per liter
- b) totalinnholdet av natrium i produktet skal deklarerer dersom det overskrider 25 milligram per liter.

Opplysningene om næringsinnhold angitt i første ledd bokstav a og b kan oppgis som masseprosent eller som milligram per liter. Opplysningene om næringsinnhold angitt i første ledd bokstav c til e skal også omfatte målenhet og analysemetode. Ved varedeklarerer av uorganiske dyrkingsmedier gjelder kravene i første ledd om opplysninger om innholdet av hovednæringsstoffer bare dersom dette er av betydning for planteveksten.

Kravet i annet ledd om deklarerer av innholdet av kalsium gjelder likevel ikke dersom produktet er analysert ved bruk av CAT-metoden angitt i NS-EN 13651.

§ 31 *Deklarering av anleggsjord*

Varedeklarasjonen for anleggsjord skal inneholde følgende opplysninger:

- a) totalt nitrogeninnhold
- b) nitratinnhold
- c) ammoniuminnhold
- d) totalt fosforinnhold
- e) plantetilgjengelig fosfor
- f) plantetilgjengelig kaliuminnhold
- g) andre næringsstoffer av betydning for planteveksten
- h) pH
- i) elektrisk konduktivitet
- j) kornfordeling eller teksturklasse

I tillegg skal følgende opplysninger deklarerer:

- a) Innholdet av vannløselig klor i produktet skal deklarerer dersom det overskrider 50 milligram per liter.
- b) Totalinnholdet av natrium i produktet skal deklarerer dersom det overskrider 25 milligram per liter.

Opplysningene om næringsinnhold angitt i første ledd bokstav a til d skal oppgis i masseprosent. Opplysninger om plantetilgjengelig fosfor i varedeklarasjonen etter første ledd bokstav e skal være basert på analyser etter AL-metoden og oppgis i milligram per kilogram tørrstoff. Opplysningene om næringsinnhold angitt i første ledd bokstav f og g skal omfatte målenhet og analysemetode.

Kravet i annet ledd om deklarerer av innholdet av kalsium gjelder likevel ikke dersom produktet er analysert ved bruk av CAT-metoden angitt i NS-EN 13651.

§ 32 *Deklarering av jorddekkingsmidler*

Varedeklarasjonen for jorddekkingsmidler skal inneholde følgende opplysninger:

- a) partikkelstørrelse
- b) innhold av finstoff

§ 33 *Deklarering av biostimulanter*

Varedeklarasjonen for biostimulanter skal inneholde følgende opplysninger:

- a) beskrivelse av virkning
- b) innhold av næringsstoffer av betydning for planteveksten
- c) brukperiode gitt som planteutviklingsstadiet eller lignende
- d) anbefalt anvendeshyppighet

Dersom biostimulanten inneholder et stoff eller en organisme som det er etablert grenseverdier for i regelverk om mat og fôr, skal det sikres at anbefalt bruk ikke fører til overskridelser av den aktuelle grenseverdien.

§ 34 *Særlige krav til deklarerer av blandingsprodukter*

Produkter som består av en blanding mellom to eller flere produktkategorier skal deklarerer i samsvar med kravene til de ulike produktkategoriene produktene består av.

§ 35 *Særlige krav til deklarerer av produkter med tilsetninger*

I varedeklarasjonen av produkter som er tilsatt nitrifikasjonshemmere, kjelatdanner, polymerer eller lignende tilsetningsstoffer som har som formål å påvirke frigivelsen av næringsstoffer, skal det oppgis hvilke tilsetninger som er tilsatt og hvilken funksjon disse har.

§ 36 Særlige krav til deklarerer av produkter med mikro- og makroorganismer

Varedeklarasjon for produkter som markedsføres med innhold av bestemte mikro- og makroorganismer skal inneholde følgende opplysninger:

- a) Organismens vitenskapelige navn og eventuelle norske eller engelske navn
- b) antall eller annen angivelse av mengden av hver organisme
- c) beskrivelse av organismens virkemåte
- d) beskrivelse av makroorganismens biologi og utseende

§ 37 Særlige krav til deklarerer av produkter der avløpsslam inngår som råvare

Varedeklarasjonen for produkter der avløpsslam inngår skal inneholde følgende opplysninger:

- a) bruksbegrensningene som følger av forskrift ...om bruk § x og y
- b) analyseverdier for arsen, kadmium, bly, kvikksølv, nikkel, kobber, sink og krom i slamandelen av produktet.
- c) totalt innhold av aluminium og jern i produktet angitt i milligram per kilogram tørrstoff

§ 38 Særlige krav til merking av gjødsel med lavt karboninnhold

Gjødsel med lavt karboninnhold som er i samsvar med kvalitetskravene i forskrift 4. juli 2003 nr. 1063 om handel med gjødsel og kalkingsmidler § 7 til § 10 kan merkes etter bestemmelsene i forskriften § 14 til § 25 i stedet for etter merkebestemmelsene i denne forskriften. Med produkter med lavt karboninnhold menes forbrenningsprodukter eller produkter der næringsstoffer på mineralsk form er hentet ut fra det organiske materialet og der innholdet av karbon er mindre enn tre prosent.

På andre produkter enn produkter i tungmetallklasse 0, skal tungmetallklassen likevel fremgå av merkingen.

§ 39 Markedsføring

Virksomheten skal sørge for at merking, presentasjon, reklame og markedsføring er korrekt, gir mottaker tilstrekkelig informasjon og ikke er egnet til å villed.

Påstander i markedsføring om faktiske forhold, herunder om produktenes egenskaper eller virkning, skal kunne kontrolleres og dokumenteres. Det følger av forskrift 6. mai 2015 nr. 455 om plantevernmidler § 3 jf forordning (EF) nr. 1107/2009 artikkel 2 og artikkel 66 at det ikke er tillatt å komme med påstander om forebyggende eller direkte effekter mot planteskadegjørere eller om andre plantevernmiddelegenskaper med mindre produktet også er godkjent som plantevernmiddel.

Kapittel V. Administrative bestemmelser mm.

§ 40 Omsetning av produkter fra andre EØS-land

Etter EØS-vareloven skal produkter som har vært lovlig produsert og omsatt i et annet EØS-land være tillatt å omsatte i Norge forutsatt at de er produsert i samsvar med bestemmelser som gir det samme beskyttelsesnivået for helse- og miljø som bestemmelsene i denne forskriften.

Bestemmelsene i forskriften som er begrunnet i plantehelsehensyn, vil likevel gjelde også ved omsetning i Norge av produkter som har vært lovlig produsert og omsatt i et annet EØS-land.

§ 41 Tilsyn og vedtak

Mattilsynet fører tilsyn og kan fatte nødvendige enkeltvedtak, jf. matloven § 23, for å oppnå etterlevelse av bestemmelser gitt i eller i medhold av denne forskriften. Mattilsynet kan også fatte enkeltvedtak i henhold til matloven §§ 24 til 26.

§ 42 Straff

Overtredelse av bestemmelser gitt i denne forskriften eller vedtak gitt i medhold av forskriften, er straffbart i henhold til matloven § 28.

§ 43 Dispensasjon

Mattilsynet kan i særskilte tilfelle dispensere fra bestemmelsene i denne forskriften, forutsatt at det ikke vil stride mot Norges internasjonale forpliktelser, herunder EØS-avtalen.

§ 44 Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft dd.mm.åå. Fra samme tidspunkt oppheves forskrift 4. juli 2003 nr. 951 om gjødselvarer mv. av organisk opphav.

§ 45 Overgangsbestemmelser

- a) Produkter og råvarer som er produsert før forskriftens ikrafttredelsesdato kan brukes i egen virksomhet og omsettes frem til lagrene er tomme.
- b) Virksomheter som har registrert produkter i samsvar med forskrift 4. juli 2003 nr. 951 om gjødselvarer mv. av organisk opphav § 11, skal registrere opplysningene angitt i § 5 innen dd.mm.åå [datoen som ligger tre måneder etter forskriftens ikrafttredelse settes inn].

- c) Virksomheter som før forskriftens ikrafttredelse har produsert produkter som ikke har vært omfattet av registreringsplikt etter forskrift 4. juli 2003 nr. 951 om gjødselvarer mv. av organisk opphav § 11, skal registrere opplysningene angitt i § 5 innen [datoen som ligger tre måneder etter forskriftens ikrafttredelsesdato settes inn].
- d) Hygieniseringsmetoder som har vært validert eller anerkjent i samsvar med forskrift 4. juli 2003 nr. 951 om gjødselvarer mv. av organisk opphav, kan benyttes også etter forskriftens ikrafttredelse selv om valideringen ikke har skjedd i samsvar med kravene etter § 17.

§ 45 *Endringer i andre forskrifter*

Fra tidspunktet forskriften trer i kraft gjøres følgende endringer i andre forskrifter:

1. I forskrift 4. juli 2003 nr. 1063 om handel med gjødsel og kalkingsmidler mv. gjøres følgende endringer

§ 2 skal lyde:

§ 2 Virkeområde

Forskriften gjelder for mineralgjødsel og kalkingsmidler, herunder skjellsand, til bruk i landbruk, gartneri, grøntanlegg eller i privathager.

Forskriften gjelder ikke gjødsel som markedsføres som EF-gjødsel, jf. forskrift 9. november 2005 nr. 1313 om gjødsel som markedsføres som EF-gjødsel og produkter omfattet av forskrift dd.mm.ååååå nr. ? om produksjon, omsetning og import av gjødselprodukter av organisk opphav mm og uorganiske dyrkingsmedier, herunder organisk-mineralsk gjødsel, biostimulanter og forbrenningsprodukter.

§ 26 oppheves

I vedlegg 1 oppheves definisjonene av henholdsvis komposteringspreparater og vekststoffer.

2. I forskrift 14. september 2016 nr. 1064 om animalske biprodukter som ikke er beregnet på konsum (animaliebiproduktforskriften) gjøres følgende endringer:

§ 12 andre ledd skal lyde:

Husdyrgjødsel og innhold fra fordøyelseskanal som spres på jorder uten forutgående bearbeiding skal ha sin opprinnelse i det fylket den skal brukes. Det kreves tillatelse fra Mattilsynet for å bruke slike biprodukter fra et annet fylke. *Plantehelsehensyn er ett av de hensynene som skal vektlegges ved vurderingen av om slik tillatelse skal gis.*

§ 12 tredje ledd skal lyde:

Første ledd gjelder bare for husdyrgjødsel fra *pelsdyr dersom* husdyrgjødselen spres på eget areal eller på areal leid for egen landbruksproduksjon, eller den spres på jord i nærheten av pelsdyrgården der det er inngått skriftlig, flerårig spredeavtale. *Første ledd gjelder bare for husdyrgjødsel fra slakterier dersom husdyrgjødselen spres på eget areal eller på areal leid for egen landbruksproduksjon.* Dersom slik ubearbeidet husdyrgjødsel er spredt på jorder, kan fôrvekster til produksjonsdyr høstes tidligst 21 dager etter spredningen av gjødselen, og produksjonsdyr kan beite der tidligst seks uker etter spredningen.

Vedlegg 1 Råvarer som kan inngå i gjødselvarer

	Råvare	Beskrivelse	Tilleggskrav
a)	Animalske biprodukter <i>som er omfattet av animaliebiproduktforskriften</i>	Som beskrevet i animaliebiproduktforskriften.	Inkluderer ikke renserester fra fiskeoljeproduksjon
b)	Avispapir	Papir fra aviser. Omfatter ikke blader, reklamebrosjyrer, magasiner o.l	Avispapiret skal ikke være trykket med annet enn vegetabiliske oljer.
c)	Avløpsslam	Se definisjon.	
d)	Fiskeslam	Se definisjon.	Inkluderer ikke slam fra marine akvakulturanlegg og slam som inneholder rester av lakselusmidler.
e)	Forbrenningsprodukter av rent plantemateriale	Se definisjon.	
f)	Hage- og parkavfall	Plantemateriale fra hager, parker og grøntanlegg.	
g)	Jord	Omfatter naturlige løsavleiringer av uorganisk og/eller organisk materiale.	Særskilte krav til tungmetallinnhold følger av §
h)	Landbruksavfall	Se definisjon	

i)	Lignitt		
j)	Makro- og mikrobiologiske organismer		
k)	Mineralgjødning og kalk	Mineralgjødning og kalk skal tilfredsstille kravene i forskrift 4. juli 2003 nr. 1063 om handel med gjødning og kalkingsmidler mv. eller forskrift 9. november 2005 nr. 1313 om gjødning som markedsføres som EF-gjødning.	
l)	Pimpstein		
m)	Planter og planteekstrakt	Omfatter plantemateriale uten avfallsopphav og planteekstrakter.	Inkluderer ikke blågrønnalger
n)	Sand, silt og leire		
o)	Spillvann fra bearbeidingsanlegg for animalske biprodukter	Som beskrevet i forskrift 14. september 2016 nr. 1064 om animalske biprodukter som ikke er beregnet på konsum § 2 jf. forordning (EF) nr. 142/2011 vedlegg IV kapittel 1 avsnitt 2.	De faste partiklene i spillvannet skal ikke overstige 6 mm.
p)	Steinmel	Finknust mineral- og bergartsmateriale	
q)	Steinull	Steinmateriale som er smeltet og spunnet til fiber.	
r)	Torv		
s)	Treforedlingsavfall	Omfatter trestøv, fiberslam, biologisk slam og lignende avfall fra celluloseindustri og annen trebearbeidende industri.	
t)	Treverk og bark	Treflis, trefiber, bark og lignende produkter av rent treverk.	
u)	Vannverksslam	Slam fra anlegg som renser drikkevann	
v)	Vaskejord fra potet- og grønnsaker	Jord som blir vasket av poteter og grønnsaker fra næringsmiddelindustrien.	
w)	Vegetabilskbasert avfall fra næringsmiddelindustrien	Frukt- og grønnsaksrasp, fruktsaft, oljer, alkoholer og lignende fraksjoner fra næringsmiddelindustrien.	

UTKAST